

Михайловська М.Ю. ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВНЗ / Актуальні проблеми особистісного зростання: Збірник наук. праць Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих вчених / Ред.кол. Л.П.Журавльова, Л.О. Котлова, К.А. Марчук / М-во освіти і науки України, ЖДУ імені І.Франка. – Житомир, Вд-во ЖДУ імені Івана Франка, 2019. – С.241 – 242.

ФОРМУВАННЯ КОНФЛІКТОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ВНЗ

Михайловська Марія Юріївна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. психол. наук,
доц. Котлова Людмила Олександрівна

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується різноманітними зіткненнями у сфері матеріальних, духовних, виробничих, міжособистісних відносин. А тому вагому роль у структурі професійної компетентності майбутнього фахівця відіграє конфліктологічна компетентність, що вимагає наявності не лише ґрунтовних конфліктологічних знань, а й конструктивного вирішення професійних конфліктологічних ситуацій, попередження конфліктів, вчасної діагностики.

Актуальність розвитку конфліктологічної компетентності у майбутніх фахівців обумовлюється високим рівнем конфліктогенності професійного середовища. Наявність великої кількості об'єктивних протиріч в процесі діяльності робить конфлікти неминучим явищем, а конфліктологічну компетентність – необхідною складовою професіоналізму людини. Тому пріоритетного значення набуває цілеспрямована організація навчально-виховної роботи з формування конфліктологічної компетентності на етапі підготовки студента вищого навчального закладу до професійної діяльності.

Конфліктологічно компетентна особистість повинна мати знання про: причини появи конфлікту, закономірності його розвитку й перебігу, поведінки, спілкування та діяльності опонентів у конфліктному протиборстві, їх психічні стани, психологічні характеристики конфліктної особистості, нормативні й моральні регулятори поведінки в умовах управління і вирішення конфліктів, прийоми й методи подолання конфліктних ситуацій[3].

Конфліктологічна компетентність як володіння системою знань про конфлікт створює передумову для формування прагнень застосувати отримані знання в професійній діяльності, для вирішення проблем самовдосконалення як індивідуального, так і професійного рівня. Тому до конфліктологічної компетентності відносяться уміння реалізації здобутих під час навчання знань: конструктивне ставлення до конфліктів, володіння

навичками неконфліктного спілкування у складних ситуаціях, вміння оцінювати й пояснювати проблемні ситуації, що виникають, наявність навичок управління конфліктними явищами, розвиток здатності до рефлексивного аналізу, вміння розвивати конструктивний початок конфлікту, що виникає, вміння передбачати можливі наслідки складних міжособистісних ситуацій, вміння конструктивно регулювати протиріччя і конфлікти, наявність навичок усунення негативних наслідків конфліктів [2].

Зокрема, Г.М. Болтунова, розкриваючи практичну складову конфліктологічної компетентності виокремлює три вміння [1]:

- 1) бачення і розуміння конфлікту;
- 2) вміння прогнозувати й оцінювати наслідки конфлікту;
- 3) володіння засобами діагностування, попередження і вирішення конфлікту, використання конфлікту в виховних цілях.

До вимог формування конфліктологічної компетентності ми додатково відносимо уміння:

- знижувати рівень власної тривожності й агресивності;
- керувати своїм психічним станом;
- зберігати конфліктостійкість;
- здійснювати адекватну оцінку конфлікту та обґрунтований прогноз варіантів його подальшого розвитку;
- розуміти завдання, що постають на кожному етапі розвитку конфлікту;
- здійснювати контроль за поведінкою учасників конфлікту;
- здійснювати надійне доведення інформації до кожного з них під час розвитку конфлікту;
- узгоджувати рішення і взаємодію в процесі розв'язання конфлікту.

Конфліктологічна компетентність під час навчання формується як якість майбутнього фахівця, яка є особливо важливою для розуміння психологічної сутності особистісного аспекту конфлікту. Сучасні умови підготовки майбутніх спеціалістів гуманітарного профілю, шляхом вивчення таких спецкурсів як: «Основи конфліктології», «Соціальна психологія», формують у студентів скоріше конфліктологічну грамотність, конфліктологічну культуру, а не конфліктологічну компетентність. Для того щоб сформувати конфліктологічну компетентність під час навчання у ВНЗ, студентам необхідно цілеспрямовано вивчати та практично займатися розвитком конфліктологічної компетенції.

Література

1. Бандурка А.М. Конфліктологія. 2-е вид. Харків: Університет ВД України, 2007. – 335 с.

2. Басова А.Г. Сравнительный анализ стратегий поведения в конфликте школьников подросткового и юношеского возраста // Молодой ученый. 2013. № 5.С. 627-631.
3. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте (Психологическое исследование). Москва: Просвещение, 1968. - 464 с.
4. Бородкин Ф.М., Коряк Н.М. Внимание. Конфликт!: Общество и личность. Москва: Книга по Требованию, 2013.